

Fylkesmannen i Vestfold

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet
Sugumaran Malarvili
Boks 8036 - Dep

0030 Oslo

Vår saksbehandler / telefon:
Hilde Hegge
33 37 24 29

Deres referanse:

Vår referanse:
2014/6221
Arkivnr: 620

Vår dato:
02.12.2014

Høring - forslag om å utvide adgangen til å pålegge hjelpetiltak med hjemmel i lov om barnevernstjenester

Vi viser til ovennevnte høringsbrev av 20. oktober 2014, med høringsfrist 5. desember 2014.

Fylkesmannen i Vestfold har følgende merknader til høringsnotatet:

Innledningsvis vil vi bemerke at frivillighet og bruk av samtykke bør vektlegges og fortsatt være det førende prinsipp når barnevernet iverksetter hjelpetiltak. Gjensidighet og medvirkning er grunnleggende verdier, og bør stå sentralt i ethvert endringsarbeid.

Fylkesmannen støtter likevel resonnementet som kommer til syne flere steder i høringsnotatet, og som på side 7, pkt 5 er formulert slik: *Dersom nødvendige hjelpetiltak ikke lar seg etablere gjennom samarbeid med foreldrene, må verdien av frivillighet veies mot barnets behov for trygge oppvekstvilkår og rett hjelp til rett tid.*

Vedrørende 5. Bør adgangen til å pålegge hjelpetiltak utvides?

Fylkesmannen stiller seg bak vurderingen om at pålegg om hjelpetiltak må tidsavgrenses. Det er i høringsnotatet foreslått en ytre tidsavgrensning på 1 år. Dette kan etter vår oppfatning være en rimelig grense som samtidig setter store krav til presisjonsnivå og konkretisering av barneverntjenestens tiltaksplan. Dette omhandler blant annet tidspunkter for evaluering, type innsatsområder, og når det er rimelig å forvente endring i foreldrenes omsorgspraksis eller i barnets situasjon.

Dersom foreldrene fortsatt ikke samtykker til tiltak etter 1 år, foreslås det at det gis anledning til å utvide vedtaksperioden med ytterligere 1 år til. Fylkesmannen vil påpeke at 1 år er lang tid for et barn å vente på endring i sin livssituasjon, uavhengig av alder. Det vil være rimelig å stille spørsmålsteget ved foreldrenes endringsvilje og endringskompetanse dersom nødvendige forandringer ikke har funnet sted i løpet av 1 år med målrettet arbeid. Vi er på bakgrunn av dette skeptisk til å åpne opp for at pålegg om hjelpetiltak skal kunne forlenges ytterligere 1 år til.

Vedrørende 6.1.2 omsorgsendrende tiltak (s. 9)

Fylkesmannen har merket seg at forslaget drøfter flere innfallsvinkler i forhold til å pålegge hjelpetiltak, og vil særlig fremheve uttalelsen som er gjengitt fra Raundalenuutvalget om at det i dag ikke iverksettes omsorgsendrende tiltak idet man har en tanke om at frivillighet er en forutsetning for at tiltakene skal ha effekt. Imidlertid mener utvalget at manglende kunnskap om tiltakene og frykt for å ta imot hjelp i mange tilfeller kan være foreldrenes begrunnelse for å avvise tiltakene. På bakgrunn av dette fremholder utvalget at motivasjon, opplysning, og tilrettelegging kan bidra til å fjerne motvilje slik at tiltakene ved det likevel får en effekt og setter foreldrene i stand til å endre sin omsorgspraksis. Fylkesmannen mener dette er vesentlige momenter, som bør være styrende i barnevernets kontakt og kommunikasjon med familien. Det er etter vårt syn viktig at dette tydeliggjøres og konkretiseres som sjekkpunkter i barneverntjenestens prosess med å drøfte ulike hjelpetiltak med foreldrene, og at disse samtalen dokumenteres. Det vil da fremkomme hvilke argumenter som ble lagt til grunn fra begge side.

Vedrørende 6.2 endring av vilkårene ved pålegg om tilsyn (s. 11)

Fylkesmannen er enig i at dagens vilkår for å iverksette tilsyn gjør tiltaket lite egnet i *forebyggende øyemed*. Vi er heller ikke uenig i at tilsyn i større grad enn i dag skal kunne benyttes, og at dette bør lovforankres.

Imidlertid har vi følgende kommentar til punktets 3. avsnitt der tilsyn omtales som et middel for å hindre at en situasjon beskrevet i barnevernlovens § 4-12 oppstår, og på bakgrunn av dette bør kunne pålegges. Etter vår oppfatning legger man her til grunn en forutsetning om at foreldre vil avstå fra aktiviteter eller gjøremål som kan skade barna fordi man vet at barneverntjenesten vil kunne komme til hjemmet, enten uanmeldt eller varslet. Situasjoner man her søker å unngå eller å skåne barna for, kan for eksempel være vold, enten mot barnet eller mellom foreldrene, rusmisbruk hos foreldre, følelsesmessig avvising eller alvorlig psykisk sykdom hos foreldre. Dette er ikke en uttømmende liste over ulike forhold som vil kunne føre til situasjoner beskrevet i barnevernlovens § 4-12. Fylkesmannen vil derfor presisere at tilsyn i forebyggende øyemed antakelig vil være lite tjenlig dersom formålet er å unngå nevnte situasjoner. Foreldre med den type vansker som beskrevet ovenfor står etter vår erfaring sjelden i en reell valg situasjon, da for eksempel avhengighetsproblematikk i denne fasen ofte vil overstyre evnen til å ta forsvarlige valg på barnas vegne. Det samme gjelder i familier med vold, eller i tilfeller med alvorlig psykisk syke foreldre. Imidlertid vil tilsyn kunne virke tryggende på barnet, og mulig stabiliserende ovenfor foreldrene i en allerede utfordrende omsorgssituasjon. Fylkesmannen er av den oppfatning at tilsyn vil kunne avdekke flere sider ved barnets omsorgssituasjon, og sørge for ytterligere dokumentasjon. På bakgrunn av dette stiller vi oss tvilende til om adgang til å pålegge tilsyn vil kunne føre til færre akutt plasseringer. Vi presiserer for øvrig at vi er enige i forslaget om at vilkårene for å pålegge tilsyn bør senkes.

Vedrørende 7.1 saksbehandling ved pålegg om hjelpetiltak (s. 11 og 12)

Fylkesmannen støtter forslaget om at pålegg om hjelpetiltak bør behandles i Fylkesnemnda. Dette ut fra de hensyn som er omtalt i høringsnotatet s. 11, 12 og 13.

På bakgrunn av dette vil Fylkesmannen påpeke viktigheten av å styrke kapasiteten ved Fylkesnemndene, slik at ventetiden blir forholdsmessig for de involverte.

Fylkesmannen legger til grunn at de ordinære sakbehandlingsreglene for nemndsbehandling også gjelder for disse sakene. Det tenkes særlig på foreldrenes anledning til å gi tilsvar, deres partsstatus, anledning til å la seg bistå av advokat, samt at saken vurderes av en 3. part (nemndas medlemmer, eventuelt leder ved forenklet behandling).

Med hilsen
Fylkesmannen i Vestfold

Erling Lae

Kari Evensen
utdanningsdirektør